

Ελληνικά Δ΄

Ενότητα 9: Η παράσταση αρχίζει...

Κείμενο: Ο Κεραμιδοτρέχαλος

Δευτέρα 18/5/2020

Οδηγία 1: Αρχικά θα ασχοληθούμε με την άσκηση στη σελίδα 79 του βιβλίου μας.

Οδηγία 2: Έπειτα θυμόμαστε τα πιο κάτω θέματα γραμματικής.

ΘΥΜΑΜΑΙ ΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΛΕΞΕΩΝ.

Σύνθεση

Όταν συνδυάζουμε μια λέξη με μια άλλη λέξη για να φτιάξουμε μια καινούρια λέξη, έχουμε **σύνθεση**.

άγριο	+	πλουλούδι	=	αγριοπλουλούδο
ανεβαίνω	+	κατεβαίνω	=	ανεβοκατεβαίνω
A' συνθετικό		B' συνθετικό		Σύνθετη λέξη

Άρα, μπορώ να φτιάξω σύνθετες λέξεις με ένα σωρό τρόπους!

Όταν το A' συνθετικό είναι κλιτή λέξη, ενώνω τα δύο συνθετικά με το **συνδετικό φωνήεν -ο-**, το οποίο δεν προέρχεται από κανένα από τα δύο συνθετικά.

γυναίκες + παιδιά → γυναικ-**ό**-παιδα
νύχτα + πουλί → νυχτ-**ο**-πούλι
ανάβω + σβήνω → αναβ-**ο**-σβήνω
πικρή + δάφνη → πικρ-**ο**-δάφνη

Μερικές φορές, όμως, το συνδετικό φωνήεν χάνεται.

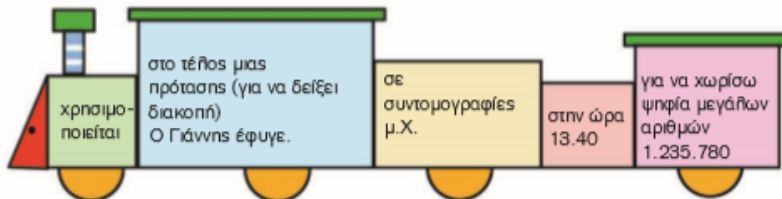
άγριος + άνθρωπος → αγριάνθρωπος

4.4 Σημεία στίξης

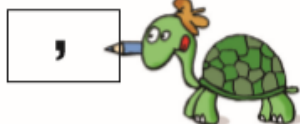

Τα σημεία στίξης είναι η τελεία . η διπλή τελεία / άνω και κάτω τελεία : η άνω τελεία ^ τα εισαγωγικά « » το κόμμα , το ερωτηματικό ; το θαυμαστικό ! το ενωτικό - οι παρενθέσεις () η παύλα - η διπλή παύλα -- τα αποσιωπητικά ...

Η τελεία

Το κόμμα χωρίζει...

α) λέξεις ασύνδετες

Π.χ. Μου πρόσφεραν καφέ, γλυκό και αναψυκτικό στο αεροπλάνο.

β) φράσεις μέσα στην ίδια πρόταση

Π.χ. Μου αρέσουν τα παλιά αυτοκίνητα, τα μικρά σπίτια, οι διακοπές στη θάλασσα.

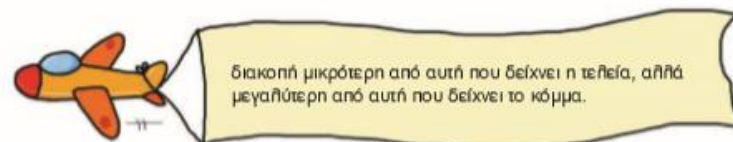
γ) ασύνδετες προτάσεις

Π.χ. Ανεβήκαμε το βουνό, φτάσαμε στο καταφύγιο, μείναμε εκεί μία μέρα και μετά ξεκινήσαμε για την κορυφή.

δ) δευτερεύουσες / εξαρτημένες προτάσεις από τις κύριες

Π.χ. Αν θέλεις να πας στο χωριό, πρέπει να πάρεις το αυτοκίνητο.

Η άνω τελεία δείχνει

Π.χ. Αυτό δεν είναι καρπούζι^ είναι πεπόνι.

Η διπλή τελεία (άνω και κάτω τελεία) χρησιμοποιείται

Το ερωτηματικό χρησιμοποιείται στο τέλος μιας πρότασης η οποία είναι ευθεία ερώτηση (βλ. ενότητα 16.4 Β).
Π.χ. Πότε θα φύγεις;

Το θαυμαστικό χρησιμοποιείται στο τέλος μιας πρότασης η οποία εκφράζει θαυμασμό, διαταγή ή απαγόρευση. Επίσης, χρησιμοποιείται με μια ονομαστική φράση σε κλητική.

Π.χ. Τι ωραία που περάσαμε στη Χίο!
Έλα δω!
Μην μπεις μέσα!
Δανάη!

Οι **παρενθέσεις** χρησιμοποιούνται για να απομονώσουν μια λέξη, φράση ή πρόταση που παρεμβάλλεται σε μια άλλη φράση ή πρόταση, και μας δίνει περισσότερες πληροφορίες.
Π.χ. Ο Νίκος (για που μιλάμε γι' αυτόν) έρχεται κάθε μέρα στο σχολείο τρέχοντας.

Το **ενωτικό** χρησιμοποιείται:

- α) στο τέλος μιας γραμμής, όταν δε χωράει ολόκληρη η λέξη και πρέπει να την κόψουμε (βλ. ενότητα 3.3 – συλλαβισμός)
Π.χ. αερό-
στατο
- β) για να ενώσει δύο λέξεις
Π.χ. μια επίσκεψη-αστραπή

Η **παύλα** χρησιμοποιείται σε έναν διάλογο για να δείξουμε ότι αλληλάζει το πρόσωπο που μιλάει.

- Πότε θα πας διακοπές;
- Τον Αύγουστο. Εσύ;
- Εγώ, μάλλον, του χρόνου πια!

Η **διπλή παύλα** χρησιμοποιείται για να χωρίσει φράσεις.
Π.χ. Ο Γιάννης θα έρθει –επιτέλω– σήμερα.

Ναι βάλουμε τα υπόλοιπα παιχνίδια μας σε αυτό.

Σε **εισαγωγικά** κλείνουμε τα λόγια κάποιου, όταν θέλουμε να μεταφέρουμε κάτι όπως ακριβώς το είπε.
Π.χ. «Ευτυχώς», μας είπε, «ήρθατε νωρίς».

Εισαγωγικά χρησιμοποιούμε, επίσης, σε τίτλους και για να παραθέσουμε μια έκφραση λέξη προς λέξη.
Π.χ. Το βιβλίο «Ο μικρός πρίγκιπας» μου άρεσε πολύ.
...το λεγόμενο «μήλο της Έριδος»

Τα **αποσιωπητικά** χρησιμοποιούνται:

- α) για να δείξουμε ότι μια πρόταση ή σκέψη έμεινε ατελείωτη.
Π.χ. Θα 'ταν ωραία να...
Αχ! Να μπορούσες να έρθεις...
- β) για να οδηγήσουν σε μια λέξη ή φράση που προορίζεται να έρθει ως έκπληξη για τον αναγνώστη.
Π.χ. Ξαφνικά, ενώ καθόμουν στη θέση μου, μπήκε στο θέατρο... ο πρωθυπουργός!

Οδηγία 3: Στη συνέχεια θα ασχοληθούμε με τις ασκήσεις 1, 2, 3 στις σελίδες 7-8 του τετραδίου εργασιών β' μέρος.

